

INSTITUCIJA OMBUDSMENA/OMBUDSMANA
ZA LJUDSKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE

ИНСТИТУЦИЈА ОМБУДСМЕНА/ОМБУДСМАНА
ЗА ЉУДСКА ПРАВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИНДЕКС РЕГИСТАР

ИНФОРМАЦИЈА ИНСТИТУЦИЈЕ ОМБУДСМЕНА ЗА ЉУДСКА ПРАВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

*Akademika Jovana Surutke 13, 78000 Banja Luka, BiH Tel/Fax: +387 51 303 992 E-mail: blombudsmen@ombudsmen.gov.ba
Grbavička 4, 71000 Sarajevo, BiH Tel: +387 33 666 006 Fax: +387 33 666 007 E-mail: ombudsmen@ombudsmen.gov.ba
Kralja Zvonimira 6, 88000 Mostar BiH Tel/Fax: +387 36 334 248 E-mail: mo.ombudsmen@ombudsmen.gov.ba
Trg mladih 8/1, 76000 Brčko BiH Tel/Fax: +387 49 217 347 E-mail: br.ombudsmen@ombudsmen.gov.ba*

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Институција) и њене организационе јединице - одјели посједују бројне информације, већином у писаном облику, у оригиналу или фотокопији.

Приступ информацијама детаљно је описан у Водичу за подносиоце захтјева за приступ информацијама у смислу Закона о слободи приступа информацијама у БиХ (у даљем тексту ЗОСПИ), а такође вам га може објаснити и овлаштени службеник за информисање.

Овај Индекс регистар, уз називе уреда Институције, садржи основне врсте информација које уреди и унутар истих одјели, с обзиром на дјелокруг рада, посједују.

За информације које нису наведене у Индекс регистру обратите се овлашћеном службенику за информисање.

Институција омбудсмена за људска права БиХ је независна институција успостављена у циљу промовисања добре управе и владавине права, заштите права и слобода физичких и правних лица, како је то гарантовано Уставом Босне и Херцеговине (у даљем тексту Устав) и међународним споразумима, који се налазе у додатку Устава, која ће с тим у вези надгледати активности институција Босне и Херцеговине, њених ентитета и Брчко Дистрикта, у складу са одредбама Закона о омбудсмену за људска права БиХ.

Институцијом руководе три Омбудсмена. Омбудсмени сарађују у обављању својих дужности. Омбудсмени заједнички дају приједлоге, рјешења и доносе извјештај.

Одлуке омбудсмена су:

- одлука о покретању истраге у предмету,
- одлука о привременој мјери,
- одлука о неприхватљивости, односно неоснованости жалбе,
- одлука о затварању истраге након успјешне интервенције омбудсмена,
- препоруке омбудсмена,
- извјештаји, односно специјални извјештаји.

У случају потребе, у поступку пред омбудсменима, као и о унутрашњим питањима Институције, могу се доносити друге одлуке, рјешења и закључци.

Одлуке омбудсмена су доступне јавности, осим у случају када се исте односе на повјерљива или тајна питања, или када се у жалби упућеној омбудсмену изричито затражи да се име подносиоца и околности предмета не објаве.

На основу члана 2.,3.,4. и 6. Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине (Сл. гласник БиХ, број: 19/02, 35/04 и 32/06) надлежности Институције су:

- разматра предмете који се односе на слабо функционисање или повреде људских права и слобода почињене од стране било којег органа владе,
- дјелује по пријему жалбе или *ex officio*,
- може предузимати опште истраге,
- може препоручити одговарајуће појединачне и/или опште мјере,
- проводи истраге у свим жалбама везано за слабо функционисање судског система или неправилног процесуирања индивидуалних предмета и препоручује одговарајуће појединачне или опште мјере,
- проводи истраге у свим жалбама о повреди људских права и слобода наводно почињених од војних власти,
- може покренути судске поступке или интервенисати у току поступка који се води, кад год установи да је таква активност неопходна при обављању својих дужности. Омбудсмен такође може дати препоруке органу власти који је страна у поступку или бити консултован од стране у поступку,
- може прослиједити предмете о наводним повредама људских права највишим судским органима Босне и Херцеговине који су надлежни за питања људских права, у складу са правилима која регулишу улагање жалбе тим органима, кад год установи да је то неопходно за ефикасно спровођење својих дужности.

ОРГАНИЗАЦИОНЕ ЈЕДИНИЦЕ ИНСТИТУЦИЈЕ И ВРСТЕ ИНФОРМАЦИЈА

КАБИНЕТ ОМБУДСМЕНА БИХ

- Кабинет располаже с информацијама:
- које се односе на рад Кабинета и распоређивање задатака особљу Кабинета, као и организацији састанака особља Кабинета;
- о активностима Омбудсмена са подручним, и теренским уредима и одјелима;
- организацијом састанака и посјета Омбудсмена
- информације о сарадњи између Омбудсмена и професионалне заједнице, другим органима власти и међународном заједницом;
- информације о сарадњи са међународним организацијама, цивилним друштвом и невладиним организацијама
- информације у вези организације путовања, посјета, састанака и слично;
- пословник о раду Кабинета;
- мјесечни, квартални и други извјештаји Кабинета за Омбудсмене;
- нормативна акта за потребе Институције;
- заступање Институције омбудсмена БиХ пред судовима и другим органима;
- информације о раду одјела, сектора, подручних и теренских уреда
- уговори које Институција закључује са физичким и правним лицима;

- подаци који се односе на сједнице Стручног колегија.
- контакти са странкама и пријем странака;
- дјеловодни протокол;
- подаци о архивској грађи и документацији
- информације о припреми пројеката Институције омбудсмена,
- информације у вези организације јавних догађаја Институције омбудсмена, као што су конференције, округли столови, итд.
- саопштења за јавност, билтени, информативна документа и друге публикације Институције

ГЛАВНИ УРЕД - сједиште координира функционисање Институције Омбудсмена на цијелом подручју Босне и Херцеговине, остварује сарадњу са органима законодавне, извршне и судске власти и са међународним организацијама, институцијама и тијелима, пружа стручну помоћ и обезбјеђује уједначено поступање подручних и теренских уреда у раду, врши послове из области заштите слобода медија, подноси годишње извјештаје о стању људских права и слобода, врши финансијско- материјалне послове, кадровске и опште послове Институције и друге послове који се не врше у подручним уредима.

Главни уред - сједиште Институције је у Бањој Луци.

ПОДРУЧНИ УРЕДИ врше пријем и регистровање жалби грађана због кршења права и слобода које штите омбудсмени и поступају по тим жалбама, примају грађане који им се обрате ради пружања помоћи у заштити права и слобода, прате стање људских права и слобода, припремају извјештај о стању људских права и слобода, благовремено извјештавају Омбудсмене о уоченим проблемима у остваривању и заштити људских права и слобода, прате функционисање законодавне, извршне и судске власти од значаја за остваривање људских права и слобода, те сарађује са теренским уредима међународних организација.

Подручни уреди Институције су Подручни уред Брчко и Подручни уред Сарајево.

Одјел за праћење права дјеце врши пријем и регистровање жалби због кршења права и слобода дјеце и поступа по тим жалбама, прима грађане који им се обрате ради пружања помоћи у заштити права и слобода дјеце, прате стање права и слобода дјеце, припрема извјештај о стању права дјеце, благовремено извјештава Омбудсмене о уоченим проблемима у остваривању и заштити људских права и слобода дјеце, прате функционисање законодавне, извршне и судске власти од значаја за остваривање права дјеце, те сарађује са осталим одјелима, посебно у случајевима када су кршења права дјеце везана за кршење права грађана.

Одјел за праћење права дјеце посебну пажњу посвећује:

- заштити права и слобода дјеце, посебно угрожених категорија избјеглица, расељених лица и социјално угрожених категорија;
- афирмацији права и слобода дјеце;
- анализи кључних узрока нефункционисања структура власти код доношења

одлука које се тичу дјеце;

- уклањању препрека за досљедну примјену међународних конвенција ратификованих од стране БиХ, посебно Конвенције о правима дјетета.

Одјел за праћење права особа са инвалидитетом врши пријем и регистровање жалби због кршења права и слобода, те поступа и *ex officio* у случајевима који се односе на повреду права лица са инвалидитетом, а посебно у случајевима када је лицима са инвалидитетом:

- угрожено поштивање достојанства, личне аутономије укључујући слободу личног избора и независност;
- ускраћено право на једнаке могућности и лица са инвалидитетом изложена дискриминацији;
- онемогућено да се у потпуности и учинковито укључе у друштво.
- Одјел за праћење права особа са инвалидитетом прати усклађеност закона и других прописа у Босни и Херцеговини, који се односе на заштиту права и интереса лица са инвалидитетом, с одредбама Устава БиХ и међународних стандарда који се односе на заштиту права и интереса лица са инвалидитетом и извјештава јавност о повредама права лица са инвалидитетом.

Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина врши пријем и регистровање жалби због кршења права и слобода припадника националних, вјерских и других мањина и поступа по тим жалбама, припрема извјештај о стању права националних, вјерских и других мањина, благовремено извјештава Омбудсмене о уоченим проблемима у остваривању и заштити људских права и слобода националних, вјерских и других мањина, прати функционисање законодавне, извршне и судске власти од значаја за остваривање права националних, вјерских и других мањина, те сарађује са осталим одјелима.

Одјел за праћење права националних, вјерских и других мањина посебну пажњу посвећује:

- промоцији права утврђених у Конвенцији о заштити националних мањина и другим међународним стандардима који уређују права мањина;
- анализи законске регулативе која третира права мањина и стања на терену у циљу иницирања измјене законских прописа и њиховог усклађивања са међународним стандардима људских права;
- заштити припадника националних мањина: Албанаца, Црногораца, Чеха, Италијана, Јевреја, Мађара, Македонаца, Нијемаца, Пољака, Рома, Румуна, Руса, Русина, Словака, Словенаца, Турака, Украјинаца и других који испуњавају услове из става 1. члана 3. Закона о заштити права припадника националних мањина БиХ;
- уклањању препрека за досљедну примјену међународних конвенција ратификованих од стране БиХ;

Одјел за економска, социјална и културна права Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине прима жалбе и *ex officio* покреће истраге у случајевима када утврди кршење и проблеме у остваривању права проистеклих из Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима, као и Европске социјалне повеље, од стране власти у Босни и Херцеговини, а посебно у случајевима када утврди:

- било какав облик дискриминације заснован на раси, боји, spolu, језику, политичком или каквом другом мишљењу, националном или социјалном поријеклу, имовинском стању, рођењу или каквој другој околности;
- повреде права на одмор, разоноду, разумно ограничење радног времена
- повреде права на плаћена одсуства, као и накнаду за празничне дане;
- повреду права које има свако лице на оснивање и чланство у синдикатима;
- повреду права на посебну заштиту које имају запослене жене у случају породе;
- повреду права на праведне услове рада и права на сигурне
- здраве услове рада;
- повреду права на штрајк;
- повреду права на кориштење служби социјалне заштите;
- повреду права на образовање, а посебно права на основно и средње школовање;
- онемогућавање права на учествовање у културном животу.

Одјел за економска, социјална и културна питања Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине информиса надлежне органе и институције, као и јавност, о повредама економских, социјалних и културних права.

Одјел за грађанска и политичка права Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине прима жалбе и *ex officio* покреће истраге у случајевима када утврди кршење и проблеме у остваривању права проистеклих из Међународног пакта о грађанским и политичким правима, а посебно у случајевима када утврди било какав облик дискриминације заснован на раси, боји, spolu, језику, политичком или каквом другом мишљењу, националном или социјалном поријеклу, имовинском стању;

Одјел за политичка и грађанска права:

- обавља послове унапређења и заштите грађанских и политичких права;
- информиса надлежне органе и институције и јавност, о повредама грађанских
- политичких права;
- уклањања препреке за досљедну примјену међународних конвенција ратификованих од стране БиХ;
- судјелује у изради нацрта закона и других прописа из области грађанских и политичких права;
- дјелује превентивно на повреде грађанских и политичких права и отклања их када до њих дође;
- едукује грађане како да користе механизме за заштиту права;
- сарађује са институцијама система, невладиним сектором и појединцима у

циљу заштите грађанских и политичких права, те подржава активности медијског промовисања истих;

- обавља и друге послове из области промовисања и заштите грађанских и политичких права.

Одјел за елиминацију свих облика дискриминације Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине прима жалбе и *ex officio* покреће истраге у случајевима када утврди кршење и проблеме у остваривању права проистеклих из Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, Међународне конвенције о уклањању свих облика расне дискриминације, Конвенције о уклањању свих облика дискриминације у односу на жене, Оквирне Конвенција за заштиту националних мањина, а посебно у случајевима када утврди било какав облик дискриминације заснован на раси, боји, spolu, језику, политичком или каквом другом мишљењу, националном или социјалном поријеклу, имовинском стању;

Одјел за елиминацију свих облика дискриминације:

- заприма појединачне и групне пријаве у вези са дискриминацијом;
- пружа помоћ особама и групама особа које су поднијеле пријаву због дискриминације при покретању судског поступка;
- подузима радње испитивања појединачних пријава до покретања судског спора;
- уз пристанак странака проводи поступак мирења уз могућност склапања нагодбе;
- прикупља и анализира статистичке податке о случајевима дискриминације;
- подноси годишњи, а по потреби и ванредни извјештај о појавама дискриминације домовима Парламентарне скупштине БиХ;
- упозорава јавност на појаве дискриминације;
- проводи истраживања у подручју дискриминације;
- даје мишљења и препоруке Вијећу министара БиХ и Парламентарној скупштини БиХ у циљу спрјечавања и сузбијања дискриминације, те предлаже одговарајућа законска и друга рјешења;
- анализира и указује на кључ не узроке нефункционисања структура власти код доношења одлука које се тичу дискриминације;
- уклања препреке за досљедну примјену међународних конвенција ратификованих од стране БиХ;
- усмјереност на глобално дјеловање у циљу стварања законских претпоставки за остварење права прецизираних у међународним споразумима;
- са посебном пажњом дјелује на превенцији дискриминације;
- сарађује са организацијама цивилног друштва које се баве заштитом и промовисањем људских права, и организацијама које се баве заштитом права група изложених високом ризику дискриминације;
- подржава активности медијског промовисања принципа недискриминације декларисаних у међународним конвенцијама.

Одјел за праћење права притвореника/затвореника Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине прима жалбе и *ex officio* покреће истраге у случајевима када утврди кршење и проблеме у остваривању права проистеклих из Европских затворских правила, Минималних правила УН-а за поступање са осуђеним особама, Европске конвенције о спрјечавању мучења и нечовјечних или понижавајућих казни или поступака, Европске конвенције о људским правима и слободама.

Одјел за праћење права притвореника/затвореника:

- проводи сталну борбу за заштиту основних и свих осталих права и слобода затвореника/притвореника ;
- у оквиру својих надлежности и овлаштења предузима мјере и активности којима ће испитати оправдане приговоре осуђених лица који се односе на поступке евентуалног кршења људских права;
- указује на позитивне прописе којима је уређен положај и статус, односно права и обавезе осуђених лица, као и начин поступања запослених у надлежним службама у казнено-поправним установама, те се залаже за досљедну примјену истих,;
- врши анализу и указивање на кључ не узроке нефункционисања структура власти које се баве питањима везаним за затворенике / притворенике;
- уклања препреке за досљедну примјену међународних конвенција ратификованих од стране БиХ.

Одјел за правне, финансијске и опште послове располаже са информацијама везано за нормативна акта Институције, укључујући финансијске планове и извјештаје о реализацији тих планова, као и:

- приједлозима прорачунских средстава потребних за рад Институције;
- извјештајима и анализама финансијског пословања Институције;
- подацима из периодичних и завршних рачуна;
- подацима о пријављивама и одјављивама упосленика Институције код надлежних органа за пензијско и инвалидско осигурање;
- правилницима, упутствима и плановима из области материјално - финансијског пословања,
- приједлозима буџетских средстава потребних за рад Институције, итд.;